

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Карпатський національний університет
імені Василя Стефаника

ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА ЕТНОЛОГІЇ І АРХЕОЛОГІЇ

Дрогобицька Оксана

**Методичні рекомендації для семінарських
занять та самостійної роботи з дисципліни
«Історія української етнології»**

(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
зі спеціальності В9 «Історія та археологія»)

Івано-Франківськ
2025

УДК 39

ББК 63.5

Дрогобицька О. Методичні рекомендації для семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Історія української етнології» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності В9 «Історія та археологія»). Івано-Франківськ: КНУВС, 2025. 54 с.

Рецензенти:

Солонець І.Ф., кандидат історичних наук, доцент кафедри етнології і археології Факультету історії, політології і міжнародних відносин Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Винник Н.М., кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства і філософії Івано-Франківського національного медичного університету

Методичні рекомендації для семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Історія української етнології» розроблені для здобувачів ОР Магістр спеціальності В9 «Історія та археологія» ОП «Етнологія». Методичний посібник включає анотацію лекційного курсу, плани семінарських занять, теми для самостійного опрацювання, індивідуальні завдання, систему оцінювання знань, програмові вимоги з курсу, рекомендовану базову та додаткову літературу, інтернет-ресурси, візуальні джерела.

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Факультету історії, політології і міжнародних відносин
Карпатського національного університету імені Василя Стефаника,
протокол №3 від 28 жовтня 2025 р.*

©О. Дрогобицька, 2025
© Карпатський національний університет
імені Василя Стефаника

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
АНОТАЦІЯ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ.....	8
ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	12
САМОСТІЙНА РОБОТА.....	30
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ.....	32
ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ	34
ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З КУРСУ.....	38
ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	41
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	43-52

ВСТУП

«Історія української етнології» є курсом вільного вибору, передбаченим навчальним планом для здобуття освітнього рівня магістр історії та археології за освітньою програмою «Етнологія».

Курс зорієнтований на застосування здобувачами отриманих знань, умінь і навичок у майбутній професійній діяльності. Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні етапи становлення та розвитку української етнології, видатні та малодосліджені постаті народознавців, їхні праці та наукові школи. Специфіка курсу полягає у можливості вивчення історії української етнології через дослідження основних наукових шкіл та біографій народознавців.

Метою вивчення дисципліни є: засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів на другому (магістерському) рівні вищої освіти за галуззю знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки» спеціальності В9 Історія та археологія з дисципліни «Історія української етнології».

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі історії та етнології, які володіють знаннями про основні наукові школи та напрями в українській етнології, видатних етнологів та народознавців, їхні основні праці.
- Через вивчення процесу становлення та розвитку українській етнології заохочення здобувачів до активної суспільної роботи і вироблення власної позиції як у політичній, так і в культурно-освітній сферах.

Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність працювати автономно.
- ЗК06. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК01. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні, етнографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.
- СК02. Здатність здійснювати історичні, археологічні й етнологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук.
- СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії, археології та етнології.
- СК09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії, археології та етнології.
- СК11. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі історії, археології та етнології.
- СК12. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.

Програмні результати навчання

- ПР01. Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.
- ПР04. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії,

археології та етнології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.

ПР05. Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії, археології та етнології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

ПР08. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових, археологічних й етнографічних експедиціях тощо.

ПР10. Узагальнювати результати власних наукових досліджень і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики.

ПР11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

Програма курсу передбачає проведення лекційних і семінарських занять. Окремий блок питань, необхідних для засвоєння, виноситься на самостійне опрацювання.

Курс розроблено із врахуванням новітніх досліджень з історії української етнології. Оволодіння теоретичними основами курсу має неабияке значення для підготовки сучасного історика, етнолога.

Даний методичний посібник включає:

- основні теми лекційних та семінарських занять;
- питання для самостійного опрацювання;
- програмові вимоги до курсу;
- критерії оцінювання знань;
- список рекомендованої літератури.

Основні теми лекційних занять складені в тій кількості, яка передбачена навантаженням з даного курсу. Під час лекційних занять подається базовий теоретичний матеріал з курсу. Семінарські заняття можуть проходити у формі диспутів, презентацій, доповідей із повідомленням тощо.

Програмові вимоги містять перелік найосновніших тем, які розкриваються у ході лекційних і семінарських занять, або ж виконуються в якості самостійної роботи (виступи, короткі повідомлення тощо).

Система оцінювання знань передбачає поточний контроль знань, контрольну роботу та індивідуальне завдання.

Список рекомендованої літератури включає обов'язковий перелік, а також додаткову літературу, інтернет-ресурси, ознайомлення з якими дозволить краще засвоїти матеріал курсу.

Структура навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	семінари	самоств. роб
Змістовий модуль 1.			
Тема 1. Предмет, завдання і джерела курсу «Історія української етнології»	2		
Тема 2. Передумови становлення української етнології наприкінці XVIII ст.		2	8
Тема 3. Етнографічна діяльність членів «Руської трійці»		2	4
Тема 4. Видатні діячі Харківського українознавчого осередку (20-30-ті роки XIX ст.)		2	4
Тема 5. Київський українознавчий центр 30-х – 40-х років XIX ст.	2	2	8
Тема 6. Роль Комісії з опису губерній Київського навчального округу і Південно-західного відділення Російського географічного товариства (1873–1876) в етнографічному дослідженні України		2	6
Змістовий модуль 2.			
Тема 7. Польські, чеські, австрійські та румунські вчені другої половини XIX – 30-х рр. XX ст.) – дослідники української етнографії		2	8
Тема 8. Етнологічний центр при НТШ (кінець XIX – початок XX ст.). Іван Франко як етнограф	2	2	4
Тема 9. Українська етнологія у 20-х-30-х рр. XX ст. Репресії проти вчених.	2		4

Тема 10. Розвиток етнології в Західній Україні у міжвоєнний період. Знакові персоналії.		2	4
Тема 11. Основні тенденції розвитку етнології в радянський період.		2	6
Тема 12. Українська етнологічна наука в діаспорі.		2	4
Тема 13. Сучасні центри з вивчення етнології в Україні.	2		
ЗАГ:	10	20	60

АНОТАЦІЯ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

1. Предмет, завдання і джерела курсу «Історія української етнології»
2. Київський українознавчий центр 30-х – 40-х років XIX ст.
3. Етнологічний центр при НТШ (кінець XIX – початок XX ст.). Іван Франко як етнограф.
4. Українська етнологія у 20-х-30-х рр. XX ст. Репресії проти вчених.
5. Сучасні центри з вивчення етнології в Україні.

Лекція 1. Предмет, завдання і джерела курсу «Історія української етнології»

(2 год.)

Предмет, завдання і джерела курсу. Основні етапи розвитку української етнології. Наукові школи та напрями. Поділ сучасних досліджень за структурою та функціональним призначенням. Сучасні методи отримання етнологічної інформації.

Основні терміни і поняття курсу.

Лекція 2. Київський українознавчий центр

30-х – 40-х років XIX ст.

(2 год.)

Українознавчі дослідження в Київському університеті. Народознавчі зацікавлення членів Кирило-Мефодіївського товариства. Матвій Симонов ((1823–1901), псевдонім Номис). Етнографічно-фольклористичні праці М. Максимовича (збірники українських пісень, праця «Дні і місяці українського селянина»). Етнографічно-фольклористична діяльність П. Куліша (1819–1897). Т.Шевченко та його роль у становленні Київського українознавчого осередку. Етнографічні мотиви у творчості Шевченка. Опанас Маркович (1822-1867) як етнограф.

Лекція 3. Етнологічний центр при НТШ

(кінець XIX – початок XX ст.).

Іван Франко як етнограф

(2 год.)

Етнологічні питання в дослідженнях членів Наукового товариства ім. Т. Шевченка. Створення Етнографічної комісії НТШ (І.Франко, В.Гнатюк, В.Шухевич, О.Колесса,

О.Роздольський, К.Левицький, В.Охримович, М.Дикарев, А.Кримський, Б.Грінченко), її збиральницька, видавнича і наукова діяльність.

Наукова, етнографічна та організаційна діяльність Івана Франка (праця «Етнографічна експедиція на Бойківщину», «Людові вірування на Підгір'ї»). Федір Вовк як редактор журналу «Матеріали до українсько-руської етнології». Музейницька робота, широкі міжнародні зв'язки діячів етнологічного центру при НТШ.

Лекція 4. Українська етнологія у 20-х-30-х рр. ХХ ст. Репресії проти вчених. (2 год.)

Діяльність Етнографічної комісії ВУАН на чолі з А.Лободою (К.Квітка, Є. Рихлік). Віхи біографії та наукова спадщина В. Петрова.

Етнографічна діяльність Д. Яворницького, В. Кравченка, Я. Новицького. Музей антропології та етнології ім. Ф. Вовка (О.Алешо, Н.Заглада, А.Носов, Н.Малеча, А.Онищук, Л.Шульгіна, Д.Щербаківський). Кабінет Примітивної Культури (К. Грушевська, Ф. Савченко). Кабінет Музичної етнографії (К.Квітка, М.Гайдай, В.Харків, М.Береговський).

Ліквідація етнографічних закладів у 30-ті рр. ХХ ст. Репресії проти вчених.

Лекція 5. Сучасні центри з вивчення етнології в Україні. (2 год.)

Основні центри з вивчення етнології на сучасному етапі: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського у м. Київ, кафедра етнології та краєзнавства у Київському національному університеті імені Т. Шевченка,

Інститут народознавства НАН України та кафедра етнології Львівського національного університету імені І. Франка, кафедра етнології і археології Карпатського національного університету ім. Василя Стефаника, кафедра археології, етнології та всесвітньої історії Одеського національного університету ім. І. Мечникова. Асоціація українських етнологів.

Видатні сучасні етнологи та тематика їхніх досліджень.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
1	Передумови становлення української етнології наприкінці XVIII ст.	2
2	Етнографічна діяльність членів «Руської трійці»	2
3	Видатні діячі Харківського українознавчого осередку (20-30-ті роки XIX ст.)	2
4	Київський українознавчий центр 30-х – 40-х років XIX ст.	2
5	Роль Комісії з опису губерній Київського навчального округу і Південно-західного відділення Російського географічного товариства (1873–1876) в етнографічному дослідженні України	2
Змістовий модуль 2.		
6	Польські, чеські, австрійські та румунські вчені другої половини XIX – 30-х рр. XX ст.) – дослідники української етнографії	2
7	Розвиток етнографії в Галичині, Буковині і Закарпатті в другій половині XIX ст. – поч. XX ст.	2
8	Розвиток етнології в Західній Україні у міжвоєнний період.	2
9	Основні тенденції розвитку етнології в радянський період.	2
10	Діаспорні вчені – дослідники українських традицій і побуту.	2
	Разом	20

Тема 1.
Передумови становлення української етнології
наприкінці XVIII ст.
(2 год.)

1. Вивчення побуту українців у третій чверті XVIII ст. Зоріян Доленга-Ходаковський.
2. Топографічні описи намісництв та етнографічна програма Ф.Туманського.
3. Етнографічні мотиви у творчості Г. Сковороди та І.Котляревського.

Література:

- Горленко В., Кирчів Р. Історія української етнографії (XII – середина XIX ст.). К.: ПоліграфКонсалтинг, 2005. 400 с.
- Кирчів Р. Донаукові зацікавлення українським фольклором та етнографією. *Народна творчість та етнографія*. 2005. №2. С. 50-59.
- Кирчів Р. Донаукові зацікавлення українським фольклором та етнографією. *Народна творчість та етнографія*. 2005. №3. С. 52-65.
- Кирчів Р. Історія української фольклористики. Львів, 2017. Т. 1. Преромантична і романтична фольклористика. 523 с.
- Колесса Ф. Історія української етнографії [передм. Г.А.Скрипник]. К., 2005. 368 с.
- Матеріали до біографій етнологів та народознавців України / [укладачі С. М. Ляшко, С. П. Залозна]. К. – Запоріжжя : Дике Поле, 2001. 174 с.
- Хоменко О. «Заирнути під стріху селянина»: пісня як етнічна автентика у дослідницьких практиках Зоріана Доленги-Ходаковського. *Українознавство*. 2020. № 1. С. 25 – 38.

Тема 2.

Етнографічна діяльність членів «Руської трійці»

(2 год.)

1. Історія товариства «Руська трійця». Етнографічна діяльність М. Шашкевича.
2. «Мандрівка по Галицькій та Угорській Русі» Я. Головацького як етнографічне джерело.
3. Народознавчі дослідження І. Вагилевича (праці «Бойки, русько-слов'янський люд у Галичині», «Лемки – мешканці Західних Карпат», дослідження «Народні легенди з слов'янської демонології», «Слов'янська демонологія» та ін.).
4. Зв'язки членів «Руської трійці» з І. Срезневським, О. Бодянським, П. Шафариком.

Література:

Горленко В., Кирчів Р. Історія української етнографії (XII – середина XIX ст.). К. : ПоліграфКонсалтинг, 2005. 400 с.

Дрогобицька О., Неміш Н. Етнопсихологічні особливості бойків у праці І.Вагилевича «Бойки, русько-слов'янський люд у Галичині». *Вісник Прикарпатського університету: Історія*. Вип. 25. 2014. С. 159 – 163.

Кирчів Р. Історія української фольклористики. Львів, 2017. Т.1. Преромантична і романтична фольклористика. 523 с.

Колесса Ф. Історія української етнографії [передм. Г.А.Скрипник]. К., 2005. 368 с.

Швачка Т. Бібліографія у науковій і творчій спадщині Якова Головацького. *Інформаційне, інтелектуальне та духовне життя суспільства крізь призму біографічних досліджень діячів бібліотечної, книжкової та видавничої справи: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Ужгород, 15-16 листопада 2022 р.)*. Ужгород:

Вид-во Олександрів Гаркуші, 2022.С. 286–292.
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/46636>

Циганик М. Наукова діяльність Якова Головацького у колі вчених і літераторів. *Молодий вчений*. 2021. №2.
<https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/391/380>

Шумейко О. Діячі української фольклористики в оцінках Михайла Возняка: «Руська Трійця». Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Вип. 72. Т. 3. С. 229-236. https://aphn-journal.in.ua/archive/72_2024/part_3/36.pdf

Тема 3.

Харківський українознавчий осередок (20-30-ті роки XIX ст.) (2 год.)

1. Етнографічні дослідження у Харківському університеті.
2. Ізмаїл Срезневський (1812–1880) як етнограф.
3. Фольклористичні студії Амвросія Метлинського (1814 - 1870).

Література:

Горленко В., Кирчів Р. Історія української етнографії (XII – середина XIX ст.). К. : ПоліграфКонсалтинг, 2005. 400 с.

Іванюк О. «Слов'янські Афіни»: образ Праги 40-х років 19 ст. у листах Ізмаїла Срезневського до матері. *Київські історичні студії*. 2025. Вип. 1 (20). С. 156–164.

<https://www.istorstudio.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/430>

Кирчів Р. Історія української фольклористики. Львів, 2017. Т.1. Преромантична і романтична фольклористика. 523 с.

Кирчів Р. Постать Ізмаїла Срезневського в українській фольклористиці. *Міфологія і фольклор*. 2013. № 1. С. 90-96.

Колесса Ф. Історія української етнографії [передм. Г.А.Скрипник]. К., 2005. 368 с.

Костомаров М. Слов'янська міфологія. К., 1994. С. 201-256.

Коцаренко Т. Збірка українських народних пісень в упорядкуванні Амвросія Метлинського (До 150-річчя від часу видання). *Народна творчість та етнографія*. 2004. № 6. С. 43-50. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/2004-rik/6/1577-pamiatni-daty/2683-zbirka-ukrainskykh-narodnykh-pisen-v-uporiadkuvanni-amvrosiia-metlynskoho>

Матеріали до біографій етнологів та народознавців України / [укладачі С. М. Ляшко, С. П. Залозна]. К. – Запоріжжя : Дике Поле, 2001. 174 с.

Тема 4.

Київський українознавчий центр 30-х – 40-х років XIX ст. (2 год.)

1. Етнографічно-фольклористичні праці М.Максимовича.
2. «Дві руські народності» М.Костомарова.
3. П. Куліш та його роль у розвитку української етнології.
4. Світогляд українського народу у дослідженнях І.Нечуя-Левицького.

Література:

Галей С. Народознавча спадщина Пантелеймона Куліша. *Народна творчість та етнографія*. 2002. № 4. С. 62–74.

Грушевський М. Біля джерел національно-культурного відродження України [про П. Куліша]. *Народна творчість та етнографія*. 1997. № 4. С. 8-28. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1997-rik/4>

Грушевський М. «Малоросійські пісні» Михайла Максимовича і століття української наукової праці. *Народна творчість та етнографія*. 1996. № 5-6. С. 27.

Дмитренко М. Пантелеймон Куліш як дослідник народної культури українців. *Народна творчість та етнографія*. 2003. № 5-6. С. 3. <https://nte.etnolog.org.ua/uploads/2003/5-6/publications/3.pdf>

Зайченко О. Брендуння Михайла Максимовича у світлі адвокації освіти та культури України. *Українознавчий альманах*. 2024. Т. 34. С. 79-86. <https://ukralmanac.knu.ua/index.php/ua/article/view/540/527>

Короткий В. Науковий подвиг дослідника української культури (До 200-річчя від дня народження Михайла Максимовича). *Народна творчість та етнографія*. 2004. №1-2. <https://nte.etnolog.org.ua/uploads/2004/1-2/publications/3.pdf>

Костомаров М. Про відношення історії до географії та етнографії. *Народна творчість та етнографія*. 1996. № 4. С.33. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1996-rik/4>

Костомаров М. Слов'янська міфологія. К., 1994. С. 201-256.

Костомаров М. Дві руські народності // Історія філософії України. Хрестоматія: Навчальний посібник. К.: Либідь, 1993. С. 341-348.

Лисюк Н. Михайло Максимович про символіку назв рослин в українському фольклорі. *Народна творчість та етнографія*. 2004. № 5. С. 72–77.

Максимович М. Дні та місяці українського селянина. К.: Обереги, 2002. 188 с.

Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. К., 1992.

Пінчук Ю., Петренко О. Один з найважливіших принципів народознавчого кредо М. І. Костомарова. *Народна творчість та етнографія*. 1996. № 4. С. 31-33. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1996-rik/4>

П'ятаченко С. Проблеми етнопсихології українського народу в спадщині Пантелеймона Куліша (1819–1897). *Народна творчість та етнографія*. 1997. № 5–6. С. 120-125.

Тема 5.

Роль Комісії з опису губерній Київського навчального округу і Південно-західного відділення Російського географічного товариства (1873–1876) в етнографічному дослідженні України (2 год.)

1. Виникнення, склад і діяльність Комісії з опису губерній Київського навчального округу (1851-1864 рр.). Видатні діячі.
2. Альбоми Де ля Фліза (1787 – 1861).
3. «Звичаї, повіря, кухня і напої малоросів» М.Маркевича.
4. Етнографічна спадщина П.Чубинського. Південно-Західний Відділ Російського Географічного Товариства (1873-1876) та його роль в етнографічному дослідженні України.

Література:

Горленко В., Кирчів Р. Історія української етнографії (XII – середина XIX ст.). К. : ПоліграфКонсалтинг, 2005. 400 с.

Капелюшний В., Казакевич Г., Чернищук Н. Українська етнологія у європейському контексті (друга половина XIX ст. – 20-ті рр. XX ст.). Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2013. 208 с.

Кирчів Р. Історія української фольклористики. Львів, 2017. Т. 1. Преромантична і романтична фольклористика. 523 с.

Колесса Ф. Історія української етнографії [передм. Г.А.Скрипник]. К., 2005. 368 с.

Кутев Я. С. Роль П. П. Чубинського у організації та проведенні етнографічної експедиції у Південно-Західний край 1869–1970 років. *Науково-освітянська еліта та формування інтелектуального потенціалу української нації : матеріали наук. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. д-ра іст. наук,*

проф. В. Я. Білоцерківського, Харків, 29 берез. 2023 р. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 85–93.
<https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/245327f6-8f44-4a4a-a441-6ea4d34355cc/content>

Матеріали до біографій етнологів та народознавців України. К. – Запоріжжя : Дике Поле, 2001. 174 с.

Михайляк Т. «Прозорі» кордони науки: перегук етнографічних практик ХІХ - початку ХХ ст. в Україні та Італії. *Народознавчі зошити*. 2020. № 5 (155). С. 1015-1021.
<https://nz.lviv.ua/archiv/2020-5/3.pdf>

Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. К.: Либідь, 1991. С. 52-169.

Остапенко О. Павло Чубинський: нарис біографії і наукової творчості. *Народна творчість та етнографія*. 2004. № 4. С.91-97. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/2004-rik/4>

Чубинський П. Праці етнографо-статистичної експедиції в Південно-Західний край. 1877. *Краєзнавство. Географія. Туризм*. 2003. № 30-32. С. 2-57.

Тема 6.

Польські, чеські, австрійські та румунські вчені другої половини XIX – 30-х рр. XX ст.) – дослідники української етнографії (2 год.)

1. Українська етнографія у дослідженнях польських, чеських та австрійських вчених (друга пол. XIX – 30-ті рр. XX ст.)
2. «Гуцули: їх життя, звичаї та народні перекази» Раймунда Кайндля.
3. Оскар Кольберг – збирач і дослідник української народної творчості.
4. Румунські дослідники Буковини.

Література:

Білоус В. Етнографічне дослідження на західноукраїнських землях у третій чверті XIX ст. Львів, 2000.

Болтарович З. Оскар Кольберг і Україна. *Записки НТШ. Праці секції етнографії та фольклористики*. Львів, 1992. Т. ССХХІІІ. С. 219–230.

Горленко В., Кирчів Р. Історія української етнографії (XII – середина XIX ст.). К. : ПоліграфКонсалтинг, 2005. 400 с.

Збир І. Оскар Кольберг і його збірник «Покуття»: монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 269 с.

Кайндль Р. Гуцули: їх життя, звичаї та народні перекази. Чернівці: Молодий буковинець, 2000. 208 с. https://spadok.org.ua/books/Hutsuly_ikh_zhyttia_zvychai_ta_narodni_perekazy.pdf

Капелюшний В., Казакевич Г., Чернищук Н. Українська етнологія у європейському контексті (друга половина XIX ст. – 20-ті рр. XX ст.). Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2013. 208 с.

Кирчів Р. Історія української фольклористики. Львів, 2017. Т. 1. Преромантична і романтична фольклористика. 523 с.

Колесса Ф. Історія української етнографії [передм. Г.А.Скрипник]. К., 2005. 368 с.

Кожолянко Г. Етнологічні дослідження Буковини у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. // Матеріали до української етнології : зб. наук. праць. К., 2004. Вип. 4 (7). С. 73–83

Матеріали до біографій етнологів та народознавців України. К. – Запоріжжя : Дике Поле, 2001. 174 с.

Мойсей А. Традиційна культура населення Буковини у наукових працях румунських дослідників другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Чернівці: Рута, 2005. 303 с.

Тема 7.

Розвиток етнографії в Галичині, Буковині і Закарпатті в другій половині XIX ст. – поч. XX ст. Відомі постаті (2 год.)

1. Внесок етнографів-аматорів (священиків, вчителів) у розвиток української етнології на теренах Галичини, Буковини і Закарпаття.
2. Етнографічна діяльність В. Гнатюка (1871 – 1926).
3. Життєвий шлях та наукові зацікавлення В. Охримовича (1870 – 1931).
4. Етнографічні студії Антона Онищука (1883 – 1937).
5. Життєвий шлях та етнографічна спадщина В. Шухевича.

Література:

Обов'язкове опрацювання

Витвицький С. Історичний нарис про гуцулів / Пер., передм. і примітки М.Васильчука: Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини і Покуття ім. Й.Кобринського. Світ, 1993. 94 с.

Гнатюк В. Останки передхристиянського релігійного світогляду наших предків // Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. К.: Либідь, 1991. С. 383-406.

Гнатюк В. Товстенке. Єго лад і звичаї. *Народна творчість та етнографія*. 1993. № 2. С. 72-77.

Додаткова література

Арсенич П. Етнографічна та культурно-освітня діяльність Володимира Шухевича. *Народна творчість та етнографія*. 2004. № 3. С. 15-24.

- Арсенич П. П'ятитомна збірка Володимира Шухевича «Гуцульщина» в оцінці українських та зарубіжних вчених. *Народна творчість та етнографія*. 2004. № 6. С. 23.
- Арсенич П. Родина Заклинських. Івано-Франківськ, 1995. 56 с.
- Білоус В. Етнографічне дослідження на західноукраїнських землях у третій чверті XIX ст. Львів, 2000.
- Галько О. Бойківщина у дослідженнях Володимира Охримовича та Івана Максимчука <http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2010/33/articles/14.pdf>
- Горленко В., Кирчів Р. Історія української етнографії (XII – середина XIX ст.). К. : ПоліграфКонсалтинг, 2005. 400 с.
- Дрогобицька О. Внесок галицьких священичих родин у процес збереження традиційно-побутової культури (кінець XIX – 30-ті рр. XX ст.). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип. 63. Т.1. С. 24 – 29. http://www.aphn-journal.in.ua/archive/63_2023/part_1/4.pdf
- Дрогобицька О. Внесок духовенства в етнографічне дослідження Бойківщини (кінець XIX – 30-ті рр. XX ст.). *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2023. Том 34 (73) № 2. С. 205 – 210. https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/2_2023/30.pdf
- Капелюшний В., Казакевич Г., Чернищук Н. Українська етнологія у європейському контексті (друга половина XIX ст. – 20-ті рр. XX ст.). Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2013. 208 с.
- Сапеляк О. Етнографічні студії в Науковому Товаристві ім. Шевченка (1898 – 1939 рр.). Львів, 2000. 208 с.
- Шеремета О. Іван Франко в житті і творчості В. Гнатюка. *Народознавчі зошити*. Львів, 2001. № 3. С. 470-478.

Тема 8.
Розвиток етнології в Західній Україні у міжвоєнний
період.
(2 год.)

1. Діяльність представників етнографічної комісії НТШ.
2. Члени товариства «Бойківщина» в Самборі (В. Кобільник, М. Скорик, І. Филипчак).
3. Відомі музейники 30-х рр. ХХ ст.

Література:

Герцюк Д. Культурно-освітня діяльність товариства «Бойківщина» у Галичині (1927–1939 рр.)

<https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/Tovarystvo-Boykivshchyna-.docx>

Гілевич І. Михайло Скорик – етнолог, історик, фольклорист
<https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/01/13-3.pdf>

Дрогобицька О. Бойківщина в етнографічних дослідженнях о. Ю.Кміта (1872 – 1946). *Пам'ятки Тустані в контексті освоєння Карпат: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції до 50-ліття експедиції в Тустані*, 30 вересня – 1 жовтня 2021. Львів; Урич. Львів, 2021. С. 91-93.

Дрогобицька О. Внесок духовенства в етнографічне дослідження Бойківщини (кінець ХІХ – 30-ті рр. ХХ ст.). *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2023. Том 34 (73) № 2. С. 205 – 210.
https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/2_2023/30.pdf

Дрогобицька О. Внесок галицьких священичих родин у процес збереження традиційно-побутової культури (кінець ХІХ – 30-ті рр. ХХ ст.). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип. 63. Т.1. С. 24 – 29. http://www.aphn-journal.in.ua/archive/63_2023/part_1/4.pdf

Кушнір В. Західноукраїнські музейні з'їзди 1930-х рр. *Народознавчі зошити*. 2003. № 5. С. 827-841.

Сапеляк О. Етнографічні студії в Науковому Товаристві ім. Шевченка (1898 – 1939 рр.). Львів, 2000. 208 с.

Сокіл Г. Українська фольклористика в Галичині кінця ХІХ – першої третини ХХ століття: історико-теоретичний дискурс : монографія. Львів : ЛНУ, 2011. 586 с.

Шаблій О. Діяльність Володимира Кубійовича в Науковому товаристві імені Шевченка. *Історія української географії*. Всеукраїнський науково-теоретичний часопис. Тернопіль, 2001. Випуск 1 (3). С. 11-22.

Тема 9.

Основні тенденції розвитку етнології в радянський період. (2 год.)

1. Особливості розвитку етнології в радянський період. Відомі постаті.
2. Пріоритетні напрямки досліджень.
3. Відродження української етнології на рубежі 90-х рр. ХХ ст.

Література:

Балагутрак М., Дрогобицька О. Працював на утвердження української нації (світлої пам'яті проф. Михайла Паньківа (09.09.1940 – 31.10.2021)). *Народознавчі зошити*. 2021. Вип. 5 (161). С. 1304 – 1306.

Борисенко М. Етнологія сучасності в Україні: досвід та уроки радянського періоду. *Народна творчість та етнологія*. 2015. № 2. С. 23-31.

Голубець О. Галина Стельмашук: роки поступу і наукових здобутків. *Берегиня*. 2004. № 3. С. 81-84.

Дрогобицька О. Етнографічні студії Михайла Паньківа. *Народознавчі зошити*. 2016. №2 (128). С. 451 – 458.
<https://nz.lviv.ua/archiv/2016-2/18.pdf>

Курочкін О. Володимир Горленко (До 70-річчя від дня народження). *Народна творчість та етнографія*. 1997. № 5-6. С. 129-131. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1997-rik/5>

Никорак О. Світлій пам'яті вченого-етнолога сучасності Ганни Горинь. *Народна творчість та етнографія*. 2007. №3-4. С.112-115.

Пономарьов А. Українська етнографія: на порозі нового етапу розвитку. *Народна творчість та етнографія*. 1990. № 6. С.9-17.

Скрипник Г. До 70-річчя від дня народження В. Наулка. *Народна творчість та етнографія*. 2003. № 5-6. С. 19-21.
<https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/2003-rik/5>

Тарнавський Р. Кафедра етнології Львівського університету. Класичний період (1910–1947) : монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 236 с.

Тема 10.
Діаспорні вчені – дослідники
українських традицій і побуту
(2 год.)

1. Етнографічний центр в Українському Вільному університеті в Празі (1921 – 1945). Знакові представники.
2. Етнографічна діяльність НТШ та Українського Вільного університету в Мюнхені.
3. Народознавчі дослідження в Альбертському університеті (Канада, Едмонтон). Відомі персоналії.
4. Етнографічна спадщина О. Воропая, С. Килимника та інших.

Література:

- Воропай О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. Т.1-2. К.: Центр навчальної літератури, 2022.
- Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні. К., 1994. Кн. 1-4.
- Кульчицький О. Іван Мірчук – дослідник української духовності. *Хроніка – 2000*. К., 2000. № 37-38. С. 53-65.
- Лисяк-Рудницький І. Україна між Сходом і Заходом. *Народна творчість та етнографія*. 1996. №1. С. 33-39.
<https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1996-rik/1>
- Мірчук І. Світогляд українського народу. *Народна творчість та етнографія*. 1996. №1. С. 22-32.
<https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1996-rik/1>
- Наулко В. Видатний український етнопсихолог Володимир Янів. *Народна творчість та етнографія*. 1998. №5-6. С. 67-

68. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1998-rik/5>

Янів В. Нариси до історії української етнопсихології К.: знання, 2006. 341 с.

Янів В. Українська етнопсихологія і наш національний виховний ідеал. *Народна творчість та етнографія*. 1999. №5-6. С. 39-54. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1998-rik/5>

Янів В. Релігійність українця з етнопсихологічного погляду. *Народна творчість та етнографія*. 1999. № 5-6. С. 39-54.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Передумови становлення української етнології наприкінці XVIII ст.	8
2	Етнографічна діяльність членів «Руської трійці»	4
3	Харківський українознавчий осередок (20-30-ті роки XIX ст.)	4
4	Київський українознавчий центр 30-х – 40-х років XIX ст.	8
5	Роль Комісії з опису губерній Київського навчального округу і Південно-західного відділення Російського географічного товариства (1873–1876) в етнографічному дослідженні України	6
6	Польські, чеські, австрійські та румунські вчені другої половини XIX – 30-х рр. XX ст.) – дослідники української етнографії	8
7	Етнологічний центр при НТШ (кінець XIX – початок XX ст.). Іван Франко як етнограф.	4
8	Українська етнологія у 20-х-30-х рр. XX ст. Репресії проти вчених.	4
9	Розвиток етнології в Західній Україні у міжвоєнний період. Знакові персоналії.	4
10	Основні тенденції розвитку етнології в радянський період.	6
11	Діаспорні вчені – дослідники українських традицій і побуту.	4
	Разом	60

Самостійна робота здобувача є основним видом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Метою самостійної роботи є вдосконалення навичок і вміння працювати з науковою літературою та джерелами.

Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем здійснюється у вигляді тестового контролю. За самостійну роботу студент може отримати максимум 10 балів.

Питання для самостійного опрацювання

1. Подорожі Василя Григоровича-Барського по країнах Європи, Азії і Африки (сер. XVIII ст.).
2. Г. Новицький та його дослідження.
3. Г. Калиновський та його дослідження.
4. Життєвий шлях та діяльність М.Сумцова (1854 - 1922).
5. Життя та діяльність О. Бодянського (1808 - 1877).
6. Життя та діяльність О. Афанасьєва-Чужбинського (1816 - 1875).
7. Павло Житецький (1837-1911): життєвий і творчий шлях.
8. Олена Пчілка (1849 - 1930) як етнограф.
9. В. Антонович (1834-1908): життєвий шлях і діяльність.
10. Народознавча спадщина В. Кравченка (1862-1945).
11. Станіслав Вінценз (1888 - 1971) та його праця «На високій полонині».
12. Богдан Заклинський (1886-1946) як етнограф.
13. Життєвий шлях і народознавча спадщина З.Кузелі (1882-1952).
14. Роль М. Рильського в розгортанні етнографічних досліджень.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання виконується у формі мультимедійного проекту. У якості індивідуального завдання здобувач замість мультимедійного проекту, може підготувати до друку статтю чи тези конференції, присвячені відомим етнологам. Тези чи стаття мають відповідати усім вимогам, містити наукову новизну та належно оформлений бібліографічний апарат.

Вага балу за індивідуальний проект у підсумку – 10.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ПРОЕКТУ

1. Фольклорно-етнографічні дослідження Зоріана Доленги-Ходаковського на теренах України в першій чверті XIX ст.
2. Народознавчі студії Пантелеймона Куліша.
3. Етнографічна спадщина Миколи Сумцова.
4. Етнологічна діяльність Федора Вовка.
5. Етнографічна діяльність Василя Кравченка.
6. Народознавчі праці Євгена Онацького.
7. Наукові студії Романа Кирчіва з історії української етнографії.
8. Народознавчі дослідження Василя Скуратівського.
9. Етнологічні дослідження в Прикарпатському національному університеті ім. Василя Стефаника.
10. Етнологічні дослідження Степана Павлюка.
11. Етнологічна спадщина Михайла Паньківа.
12. Тема на вибір здобувача.

Вимоги до оформлення мультимедійного проекту

Мультимедійні проекти (презентації) виконуються у програмі для підготовки презентацій Power Point. Об'єм такого проекту повинен складати не менше ніж 10 сторінок (слайдів). Структура проекту має відповідати структурі реферату. На одній сторінці (слайді) розміщуються 1–2 зображення, підписи або текст. Зображення мають складати не менше 2/3 об'єму проекту (презентації).

Проект також можна виконати у вигляді підбірки архівних, усних джерел до обраної теми.

ОЦІЮВАННЯ ЗНАНЬ

Поточний контроль знань

У ході поточного контролю здійснюється усне та письмове опитування з тем, передбачених для семінарських занять. Також здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики.

Оцінювання знань та науково-пошукової роботи здобувачів на семінарських заняттях проводиться за 100 бальною шкалою.

«90-100» балів – знання відмінні.

Здобувач глибоко, ґрунтовно в деталях володіє теоретичними знаннями, використовує необхідну джерельну базу, інтернет ресурси, обізнаний з історіографією того чи іншого питання. Відмінно оперує основними термінами і поняттями; виявляє спільні і відмінні риси в теоретико-методологічних підходах українських і зарубіжних етнологів; знає періоди та етапи становлення української етнологічної науки з кінця XVIII ст. до наших днів, осередки народознавчих досліджень та їхніх представників; аналізує, співставляє та узагальнює матеріал з історії етнології. Вміє порівняти різні явища і процеси, дати вичерпний аналіз проблеми, узагальнювати результати власних наукових досліджень з історії української етнології. На високому рівні вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації. Вміє проводити, презентувати наукові дослідження та аналізувати їхні результати.

«70-89» балів – знання здобувача добрі.

Здобувач володіє теоретичними знаннями з курсу «Історія української етнології», використовує необхідну джерельну базу, інтернет ресурси, обізнаний з історіографією того чи іншого питання. Добре оперує основними термінами і поняттями; виявляє спільні і відмінні риси в теоретико-методологічних підходах українських і зарубіжних етнологів; знає періоди та етапи становлення української етнологічної науки з кінця XVIII ст. до наших днів, осередки народознавчих досліджень та їхніх представників; аналізує, співставляє та узагальнює матеріал з історії етнології. Вміє порівняти різні явища і процеси, дати вичерпний аналіз проблеми, узагальнювати результати власних наукових досліджень з історії української етнології. Вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, проводити наукові дослідження та аналізувати їхні результати, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу. У деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності.

«50-69» бали – знання здобувача задовільні.

Здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але не здатен(на) повною мірою використати знання, уміння і навички на практиці; відповідь не чітка і спрощена, є суттєві помилки. Погано оперує основними термінами і поняттями; не достатньо знає методологію наукового дослідження. Не достатньо аналізує, співставляє та узагальнює матеріал з історії етнології, біографій відомих вчених-народознавців. Не завжди може пояснити причинно-наслідкові зв'язки. Не завжди вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і

оброблення інформації, на належному рівні аналізувати результати наукових досліджень.

«1-49» бали – знання здобувача незадовільні.

У відповіді є суттєві помилки. На належному рівні не вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати матеріал з історії української етнології. Посередньо володіє історичним критичним мисленням, аналізом і синтезом. Не завжди вміє використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, на належному рівні аналізувати результати наукових досліджень.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо здобувач не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом за семестр з даної дисципліни.

Контрольна робота виконується у тестовій формі (50 тестів по 1 балу за питання). У сумі 50 балів.

СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форма і терміни семестрового контролю визначаються навчальним планом. Здобувач допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» і виконання усіх видів робіт.

Підсумковий контроль рівня знань та успішності здобувачів відбувається у формі заліку.

Підсумковий бал складається з:

балу за тестування по лекціях (максимумально 10)

балу за семінарські заняття (максимально 20)

балу за самотійну роботу (максимально 10)

балу за індивідуальну роботу (максимально 10)

балу за залікову контрольну роботу (максимально 50)

В сукупності становить максимально 100 балів.

Для того, щоб одержати залік, необхідно виконати всі види роботи і набрати не менше 50 балів.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДО КУРСУ

1. Предмет і завдання курсу. Історія української етнології як напрям дослідження.
2. Періодизація розвитку української етнологічної науки.
3. Школи і напрямки в українській етнології.
4. Перші етнографічні експедиції в Україні кінця XVIII – початку XIX ст.
5. Топографічні описи намісництв третьої чверті XVIII ст. та етнографічна програма Ф. Туманського.
6. Етнографічні мотиви у творчості Г. Сковороди.
7. Етнографічні мотиви у творчості І. Котляревського.
8. Видання першого українського альманаху «Русалка Дністрова». Етнографічна діяльність М. Шашкевича.
9. Основні публікації та експедиції Я. Головацького («Мандрівка по Галицькій та Угорській Русі, описана в листах до приятеля»).
10. Етнографічна спадщина І. Вагилевича.
11. Народознавчі дослідження у Харківському університеті.
12. Етнографічно-фольклористичні праці М. Максимовича.
13. «Дві руські народності» М. Костомарова.
14. П. Куліш та його роль у розвитку української етнології.
15. Етнографічні зацікавлення членів Кирило-Мефодіївського товариства.
16. Т. Шевченко та його роль у становленні Київського українознавчого осередку.
17. Опанас Маркович як етнограф.
18. «Світогляд українського народу» І. Нечуй-Левицького.
19. Виникнення, склад і діяльність Комісії з опису губерній Київського навчального округу (1851-1864 рр.).
20. Альбоми П'єра Домініка де ля Фліза.
21. Південно-Західний Відділ Російського Географічного Товариства (1873-1876) та його роль у дослідженні України.
22. Павло Чубинський як етнограф.

23. Дослідження побуту українців у працях М. Маркевича.
24. Польські, австрійські та чеські вчені – дослідники побуту українського населення.
25. Етнологічна діяльність Оскара Кольберга.
26. Праця «Гуцули» Р. Кайндля.
27. Внесок етнографів-аматорів (священиків, вчителів) у розвиток української етнології на теренах Галичини, Буковини і Закарпаття.
28. Створення та функціонування етнологічного центру в НТШ.
29. Етнографічна спадщина М. Зубрицького.
30. Етнографічні та антропологічні студії Ф. Вовка.
31. «Історичний нарис про гуцулів» С. Витвицького.
32. Етнографічна діяльність В. Гнатюка.
33. Етнографічна спадщина З. Кузелі.
34. Іван Якович Франко як етнограф («Етнографічна експедиція на Бойківщину»).
35. Життєвий шлях та наукові зацікавлення В. Охримовича.
36. Життєвий шлях та наукова спадщина В. Шухевича.
37. Народознавчі дослідження в Українському науковому товаристві (1907 р.).
38. Етнографічна діяльність Д. Яворницького.
39. Етнографічна спадщина М. Сумцова.
40. Експедиції Данила Щербаківського на Київщині, Полтавщині та Волині.
41. Діяльність етнографічної комісії НТШ. Знакові постаті НТШ.
42. Красознавчо-етнографічна робота членів товариства «Бойківщина» в Самборі.
43. Українська етнологія в 20-х–30-х рр. ХХ ст. Репресії проти вчених.
44. Діяльність етнографічної комісії ВУАН.
45. Основні тенденції і напрямки розвитку етнології в радянський період.

46. Роль М. Рильського та К. Гуслистого в розгортанні етнографічних досліджень у повоєнний період.
47. Етнографічна діяльність ІМФЕ імені М. Рильського.
48. Напрямки і перспективи сучасних етнологічних досліджень.
49. Основні наукові центри із вивчення етнології в Україні та їхні діячі.
50. Етнологічна діяльність ВНЗ, шкіл, товариств, окремих колекціонерів.
51. Етнологічний центр в Українському Вільному університеті в Празі (1921 – 1945).
52. Етнологічна діяльність НТШ та Українського Вільного університету в Мюнхені.
53. Народознавчі дослідження в Альбертському університеті (Канада, Едмонтон).
54. Етнографічна спадщина О. Воропая та С. Килимника.
55. Міжнародна асоціація етнологів.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Академічна доброчесність:

Як викладач, так і студент, повинні дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі» та Кодексу честі університету <https://cnu.edu.ua//polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування) викладач виставляє негативну оцінку та пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

Відвідування занять:

Відвідування занять та активна участь у роботі семінарів є обов'язковою умовою успішного складання заліку з курсу. Участь у семінарських заняттях може проходити у таких формах: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії тощо.

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу запізнень на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності на лекції чи семінарському занятті, отримання негативної оцінки або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт.

Пропущене заняття здобувач може «відпрацювати» у формі, визначеній викладачем та кафедрою. Як правило «відпрацювання» проходить в усній формі, вирішенні тестових завдань тощо.

Під час занять дозволяється користування мобільним телефоном виключно для навчальних цілей.

Навчання за індивідуальним графіком: студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань у системі дистанційного навчання та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)
<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Білоус В. Етнографічні дослідження на західноукраїнських землях у третій чверті XIX ст. Львів: ІН НАН України, 2000. 187 с.
2. Борисенко В. Нариси з історії української етнології 1920–1930-х років. К.: Унісерв, 2002. 92 с.
3. Глушко М. Методика польового етнографічного дослідження: навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 286 с.
4. Горленко В., Кирчів Р. Історія української етнографії (XII – середина XIX ст.). К.: ПоліграфКонсалтинг, 2005. 400 с.
5. Глушко М. Методика польового етнографічного дослідження: навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 286 с.
6. Етнографія українців: навч. посібн. / за ред. проф. С. Макарчука; вид. 3-є, перероб. і доп. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 711 с. https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/Etnohrafiia-ukraintsiv_2015_za-red.-Makarchuka.pdf
7. Капелюшний В., Казакевич Г., Чернищук Н. Українська етнологія у європейському контексті (друга половина XIX ст. – 20-ті рр. XX ст.). Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2013. 208 с.
8. Кирчів Р. Історія української фольклористики. Львів, 2017. Т.1. Преромантична і романтична фольклористика. 523 с.
9. Колесса Ф. Історія української етнографії [передм. Г.А.Скрипник]. К., 2005. 368 с.
10. Сапеляк О. Етнографічні студії в Науковому товаристві ім. Шевченка (1898–1939 р.р.). Львів, 2000. 207 с.
11. Сокіл Г. Українська фольклористика в Галичині кінця XIX – першої третини XX століття: історико-теоретичний дискурс: монографія. Львів: ЛНУ, 2011. 586 с.

12. Українська біографістика. Збірник наукових праць. Вип.2. К., 1999.
13. Українське народознавство: Навч.посіб. / За ред. С.П.Павлюка; Передмова М.Г.Жулинського. 3-тє вид., випр. К.: Знання, 2006.
<https://archive.org/details/narodoznavstvo1994/page/134/mode/2up>

Додаткова література

14. Арсенич П. Етнографічна та культурно-освітня діяльність Володимира Шухевича. *Народна творчість та етнографія*. 2004. № 3. С. 15-24.
15. Арсенич П. П'ятитомна збірка Володимира Шухевича «Гуцульщина» в оцінці українських та зарубіжних вчених. *Народна творчість та етнографія*. 2004. № 6. С. 23-27.
<https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/2004-rik/6>
16. Арсенич П. Родина Заклинських. Івано-Франківськ, 1995. 56 с.
17. Болтарович З. Оскар Кольберг і Україна. *Записки НТШ. Праці секції етнографії та фольклористики*. Львів, 1992. Т. ССХХІІІ. С. 219–230.
18. Борисенко М. Етнологія сучасності в Україні: досвід та уроки радянського періоду. *Народна творчість та етнологія*. 2015. № 2. С. 23-31.
19. Витвицький С. Історичний нарис про гуцулів / Пер., передм. і примітки М.Васильчука: Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини і Покуття ім. Й. Кобринського. Світ, 1993. 94 с.
20. Верменич Я. Ідеї Михайла Драгоманова у вітчизняній інтелектуальній думці на рубежі ХІХ–ХХ століть. *Народна творчість та етнологія*. 2021. №4. С. 7–16.
21. Вовк Ф. Студії з української етнографії та антропології. К., 1995. <https://diasporiana.org.ua/folklor/1043-vovk-f-studiyi->

22. Воропай О. Звичаї нашого народу: Етнографічний нарис. Т.1-2. К.: Центр навчальної літератури, 2022.
23. Галей С. Народознавча спадщина Пантелеймона Куліша. *Народна творчість та етнографія*. 2002. № 4. С. 62–74.
24. Галько О. Бойківщина у дослідженнях Володимира Охримовича та Івана Максимчука <http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2010/33/articles/14.pdf>
25. Герцюк Д. Культурно-освітня діяльність товариства «Бойківщина» у Галичині (1927–1939 рр.) <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/Tovarystvo-Boykivshchyna-.docx>
26. Гілевич І. Михайло Скорик – етнолог, історик, фольклорист <https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/01/13-3.pdf>
27. Глушко М. Володимир Гнатюк – організатор та учасник формування музейних етнографічних колекцій. *Народна творчість та етнологія*. 2021. №2. 15–25. <https://nte.etnolog.org.ua/2021-rik/2>
28. Гнатюк В. Останки передхристиянського релігійного світогляду наших предків. В кн.: Українці: народні вірування, повір'я, демонологія. К.: Либідь, 1991. С. 383-406.
29. Гнатюк В. Товстенське. Єго лад і звичаї. *Народна творчість та етнографія*. 1993. № 2. С. 72-77.
30. Голубець О. Галина Стельмахук: роки поступу і наукових здобутків. *Берегиня*. 2004. № 3. С. 81-84.
31. Грушевський М. Біля джерел національно-культурного відродження України [про П. Куліша]. *Народна творчість та етнографія*. 1997. № 4. С. 8-28. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1997-rik/4>
32. Грушевський М. «Малоросійські пісні» Михайла Максимовича і століття української наукової праці. *Народна творчість та етнографія*. 1996. № 5-6. С. 27.
33. Дмитренко М. Пантелеймон Куліш як дослідник народної

- культури українців. *Народна творчість та етнографія*. 2003. № 5-6. С. 3. <https://nte.etnolog.org.ua/uploads/2003/5-6/publications/3.pdf>
34. Дрогобицька О. Бойківщина в етнографічних дослідженнях о. Ю.Кміта (1872 – 1946). *Пам'ятки Тустані в контексті освоєння Карпат: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції до 50-ліття експедиції в Тустані*, 30 вересня – 1 жовтня 2021. Львів; Урич. Львів, 2021. С. 91-93.
35. Дрогобицька О. Внесок галицьких священичих родин у процес збереження традиційно-побутової культури (кінець XIX – 30-ті рр. XX ст.). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих учених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип. 63. Т.1. С. 24 – 29. http://www.aphn-journal.in.ua/archive/63_2023/part_1/4.pdf
36. Дрогобицька О. Внесок духовенства в етнографічне дослідження Бойківщини (кінець XIX – 30-ті рр. XX ст.). *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2023. Том 34 (73) № 2. С. 205 – 210. https://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/2_2023/30.pdf
37. Дрогобицька О. Етнографічні студії Михайла Паньківа // *Народознавчі зошити*. 2016. №2 (128). С. 451 – 458. <https://nz.lviv.ua/archiv/2016-2/18.pdf>
38. Дрогобицька О., Неміш Н. Етнопсихологічні особливості бойків у праці І.Вагилевича «Бойки, русько-слов'янський люд у Галичині». *Вісник Прикарпатського університету: Історія*. Вип. 25. 2014. С. 159 – 163.

39. Зайченко О. Брендуння Михайла Максимовича у світлі адвокації освіти та культури України. *Українознавчий альманах*. 2024. Т. 34. С. 79-86.
<https://ukralmanac.knu.ua/index.php/ua/article/view/540/527>
40. Збир І. Оскар Кольберг і його збірник «Покуття»: монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 269 с.
41. Зубрицький М. Зібрані твори і матеріали: у 3 т. Т.1 : Наукові праці. 2-е вид., випр. Львів, 2019. 610 с.
42. Іванюк О. «Слов'янські Афіни»: образ Праги 40-х років 19 ст. у листах Ізмаїла Срезневського до матері. *Київські історичні студії*. 2025. Вип. 1 (20). С. 156–164.
<https://www.istorstudio.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/430>
43. Кайндль Р. Гуцули: їх життя, звичаї та народні перекази. Чернівці: Молодий буковинець, 2000. 208 с.
https://spadok.org.ua/books/Hutsuly_ikh_zhyttia_zvychai_ta_narodni_perekazy.pdf
44. Кирчів Р. Донаукові зацікавлення українським фольклором та етнографією. *Народна творчість та етнографія*. 2005. №2. С. 50-59.
45. Кирчів Р. Донаукові зацікавлення українським фольклором та етнографією. *Народна творчість та етнографія*. 2005. №3. С. 52-65.
46. Кирчів Р. Постать Ізмаїла Срезневського в українській фольклористиці. *Міфологія і фольклор*. 2013. № 1. С. 90-96.
47. Кожолянко Г. Етнологічні дослідження Буковини у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. *Матеріали до української етнології* : зб. наук. праць. К., 2004. Вип. 4 (7). С. 73–83.
48. Короткий В. Науковий подвиг дослідника української культури (До 200-річчя від дня народження Михайла Максимовича). *Народна творчість та етнографія*. 2004. №1-2.
<https://nte.etnolog.org.ua/uploads/2004/1-2/publications/3.pdf>

49. Костомаров М. Про відношення історії до географії та етнографії. *Народна творчість та етнографія*. 1996. № 4. С.33-42. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1996-rik/4>
50. Костомаров М. Дві руські народності // Історія філософії України. Хрестоматія: Навчальний посібник. К.: Либідь, 1993. С. 341-348.
51. Костомаров М. Слов'янська міфологія. К., 1994. С. 201-256.
52. Коцаренко Т. Збірка українських народних пісень в упорядкуванні Амвросія Метлинського (До 150-річчя від часу видання). *Народна творчість та етнографія*. 2004. № 6. С. 43-50. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/2004-rik/6/1577-pamiatni-daty/2683-zbirka-ukrainskykh-narodnykh-pisen-v-uporiadkuvanni-amvrosiia-metlynskoho>
53. Кульчицький О. Іван Мірчук – дослідник української духовності. *Хроніка – 2000*. К., 2000. № 37-38. С. 53-65.
54. Курочкін О. Володимир Горленко (До 70-річчя від дня народження). *Народна творчість та етнографія*. 1997. № 5-6. С. 129-131. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1997-rik/5>
55. Кутев Я. С. Роль П. П. Чубинського у організації та проведенні етнографічної експедиції у Південно-Західний край 1869–1970 років. *Науково-освітянська еліта та формування інтелектуального потенціалу української нації : матеріали наук. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. д-ра іст. наук, проф. В. Я. Білоцерківського*, Харків, 29 берез. 2023 р. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 85–93. <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/245327f6-8f44-4a4a-a441-6ea4d34355cc/content>
56. Лисюк Н. Михайло Максимович про символіку назв рослин в українському фольклорі. *Народна творчість та етнографія*. 2004. № 5. С. 72–77.

57. Лисяк-Рудницький І. Україна між Сходом і Заходом // *Народна творчість та етнографія*. 1996. № 1. С. 33-39. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1996-rik/1>
58. Максимович М. Дні та місяці українського селянина. К.: Обереги, 2002. 188 с.
59. Мірчук І. Світогляд українського народу. *Народна творчість та етнографія*. 1996. №1. С. 22-32. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1996-rik/1>
60. Мойсей А. Традиційна культура населення Буковини у наукових працях румунських дослідників другої половини ХІХ – початку ХХ ст. Чернівці: Рута, 2005. 303 с.
61. Мушинка М. Найвизначніший український фольклорист кінця ХІХ і початку ХХ століття. *Народна творчість та етнологія*. 2021. №2. С. 64–86.
62. Наулко В. Видатний український етнопсихолог Володимир Янів. *Народна творчість та етнографія*. 1998. №5-6. С. 67-68. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1998-rik/5>
63. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. К., 1992.
64. Никорак О. Світлій пам'яті вченого-етнолога сучасності Ганни Горинь. *Народна творчість та етнографія*. 2007. №3-4. С. 112-115.
65. Остапенко О. Павло Чубинський: нарис біографії і наукової творчості. *Народна творчість та етнографія*. 2004. № 4. С.91-97. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/2004-rik/4>
66. Пацай Т. Зенон Кузеля: життя і народознавча діяльність. Львів : БОНА, 2013. 251 с.
67. Пінчук Ю., Петренко О. Один з найважливіших принципів народознавчого кредо М. І. Костомарова. *Народна творчість та етнографія*. 1996. №4. С. 31-33. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1996-rik/4>

68. П'ятаченко С. Проблеми етнопсихології українського народу в спадщині Пантелеймона Куліша (1819–1897). *Народна творчість та етнографія*. 1997. № 5–6. С. 120–125.
69. Скрипник Г. До 70-річчя від дня народження В. Наулка. *Народна творчість та етнографія*. 2003. № 5-6. С. 19-21. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/2003-rik/5>
70. Тарнавський Р. Кафедра етнології Львівського університету. Класичний період (1910–1947) : монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 236 с.
71. Франко І. Етнографічна експедиція на Бойківщину // Франко І. Зібрання творів у п'ятдесяти томах. К.: Наукова думка, 1982. Т. 36. С. 68–99.
72. Хоменко О. «Заирнути під стріху селянина»: пісня як етнічна автентика у дослідницьких практиках Зоріана Доленги-Ходаковського. *Українознавство*. 2020. № 1. С.25 – 38.
73. Циганик М. Наукова діяльність Якова Головацького у колі вчених і літераторів. *Молодий вчений*. 2021. №2. <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/391/380>
74. Циганик М. Творчі контакти Якова Головацького з діячами слов'янських країн у контексті міжкультурних взаємозв'язків першої половини ХІХ століття. *Народна творчість та етнологія*. 2021. № 2. С. 47–57.
75. Чубинський П. Праці етнографо-статистичної експедиції в Південно-Західний край. 1877. *Краєзнавство. Географія. Туризм*. 2003. № 30-32. С. 2-57.
76. Шаблій О. Діяльність Володимира Кубійовича в Науковому товаристві імені Шевченка. *Історія української географії. Всеукраїнський науково-теоретичний часопис*. Тернопіль, 2001. Випуск 1 (3). С. 11-22.
77. Швачка Т. Бібліографія у науковій і творчій спадщині Якова Головацького. *Інформаційне, інтелектуальне та*

духовне життя суспільства крізь призму біографічних досліджень діячів бібліотечної, книжкової та видавничої справи: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Ужгород, 15-16 листопада 2022 р.). Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші, 2022. С. 286–292. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/46636>

78. Шеремета О. Іван Франко в житті і творчості В.Гнатюка. *Народознавчі зошити*. Львів, 2001. № 3. С. 470-478.
79. Шлемкевич М. Загублена українська людина. К., 1992. 168 с. <https://diasporiana.org.ua/ideologiya/shlemkevych-m-zagublena-ukrayinska-lyudyna/>
80. Шумейко О. Діячі української фольклористики в оцінках Михайла Возняка: «Руська Трійця». Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Вип. 72. Т. 3. С. 229-236. https://aphn-journal.in.ua/archive/72_2024/part_3/36.pdf
81. Янів В. Нариси до історії української етнопсихології К.: знання, 2006. 341 с.
82. Янів В. Українська етнопсихологія і наш національний виховний ідеал. *Народна творчість та етнографія*. 1999. №5-6. С. 39-54. <https://nte.etnolog.org.ua/arkhiv-zhurnalu/1998-rik/5>
83. Янів В. Релігійність українця з етнопсихологічного погляду. *Народна творчість та етнографія*. 1999. № 5-6. С.39-54.

Візуальні джерела

Документальний фільм про Івана Франка із серії «Великі українці».

(https://www.youtube.com/watch?v=H17x5oPpo54&ab_channel=RadianskaUkraine)

Інформаційні ресурси

<http://history.org.ua/uk> – сайт Інституту історії НАН України, видання «УІЖ».

<http://www.nbu.gov.ua> – сайт Бібліотеки ім.В.Вернадського
<https://www.etnolog.org.ua/> – сайт Інституту мистецтвознавства, фольклористики і етнології ім. М.Рильського

<https://nte.etnolog.org.ua/> - сайт журналу «Народна творчість та етнологія»

<https://mue.etnolog.org.ua/> - сайт журналу «Матеріали до української етнології»

<https://nz.lviv.ua/> - сайт видання «Народознавчі зошити»

<https://dimfranka.lviv.ua/> - сайт історико-меморіального музею Івана Франка

Для нотаток

Навчально-методичне видання

ДРОГОБИЦЬКА ОКСАНА ЯРОСЛАВІВНА

**Методичні рекомендації для семінарських занять та
самостійної роботи з дисципліни**

«Історія української етнології»

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі
спеціальності В9 «Історія та археологія»)*

Електронне видання